СРЕДНО УЧИЛИЩЕ "Д-Р ПЕТЪР БЕРОН"
село Хитрино, ул. "Възраждане" № 20
тел. 05341 22-38, e–mail: info-2700088@edu.mon.bg

УТВЪРДИЛ: .....
ЕРХАН ХЮСЕИН
Директор

ЕТИЧЕН КОДЕКС НА УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ
2023/2024 учебна година

Кодексът за работа с деца има за цел:

1. Да представи основните ценности и принципи, които работещите с деца трябва да знаят и спазват в своята практика;
2. Да утвърди волята и стремежа на работещите с деца за етичност във възпитаващата им дейност;
3. Да насочи поведението и подпомогне работещите с деца в решаването на етични дилеми, които срещат в своята практика;
4. Да очертае моралните отговорности на работещите: към детето, към семейството, към колегите и към обществото.

Принципите, изложени по-долу, са базирани на следните фундаментални норми:

1. **Човешките същества са по природа автономни и съзидателни. Всеки индивид твори своя собствен живот и колективния, ние творим обществото.**
2. **Всички човешки същества са еднакво ценни, независимо от раса, вяра, убеждения, националност, пол, социално-икономически статус или сексуална ориентация.**
3. **Индивидите имат правото, отговорността и потенциала да вземат свои собствени решения, да поемат отговорности за своя собствен живот и да функционират автономно.**
4. **Индивидите са отговорни за своето личностно и професионално развитие, за темповете и посоката на това развитие.**

Раздел I
Основни положения:
Работещите с деца изпълняват своите функции, като се ръководят от основните ценности и принципи:
Чл.1. Детството е изключително важен период от живота на човека.
Чл.2. Семейството е най-естествената среда за развитието на детето.
Чл.3. Всяко дете притежава неповторима уникалност и стойност.
Чл.4. На всяко дете е гарантирано правото на:

- свобода на изразяване на мнение;
- свобода на мисълта, съвестта и религията;
- формиране на собствени възгледи и право да ги изразява свободно.

Чл.5. Всяко дете има право на закрила срещу нарушаващите неговото достойнство методи на възпитание, физическо, психическо и друго насилие или форми на въздействие.

Чл.6. Всяко дете има право на закрила за нормалното му физическо, умствено, нравствено, емоционално и социално развитие.

Чл.7. Всяко дете и всяко семейство заслужават да бъдат подпомогнати да развият пълния си потенциал.

Чл.8. Във всички случаи интересите на детето да се защитават по най-добър начин.

Чл.9. Всяко дете, попаднало в риск, има нужда от специална закрила за извеждането му от рисковата ситуация.

Чл.10. Децата с изявени дарби се ползват от мерките за специална закрила.

Чл.11. Работещите с деца трябва да притежават определени личностни, морални и професионални качества.

Чл.12. Децата с физически и интелектуални затруднения се ползват от мерките за специална закрила и подкрепяща среда.

Раздел II

Морални отговорности към детето

Чл.13. Да основаваме практиката си на съвременните знания за детското развитие и познаването на индивидуалните особености на всяко дете.

Чл.14. Да разбираме и уважаваме уникалността на всяко дете.

Чл.15. Да се съобразяваме със специфичната уязвимост на всяко дете.

Чл.16. Да създаваме безопасна и здравословна среда, която стимулира социалното, емоционалното и физическото развитие на детето.

Чл.17. Да подкрепяме правото на детето на свободно изразяване на мнение по всички въпроси от негов интерес.

Чл.18. Да работим в най-добрия интерес на детето.

Чл.19. Да осигуряваме на децата с увреждания равни възможности за достъп до адекватни грижи и образование.

Чл.20. Да не участваме в практики, които не зачитат достойнството на детето или са опасни и вредни за физическото и емоционалното му здраве и развитие.

Чл.21. Да не участваме в практики, които дискриминират по някакъв начин децата на основата на раса, етнически произход, религия, пол, националност, език, способности, или на базата на статуса, поведението или убежденията на родителите.

Чл.22. Да познаваме симптомите на насилие над детето - физическо, сексуално, вербално, емоционално малтретиране или занемаряване. Да познаваме и спазваме законите и процедурите, защитаващи детето от насилие.

Чл.23. При съмнение за малтретиране да уведомяваме органите за закрила на детето и да следим дали са предприети необходимите мерки.

Чл.24. Когато друго лице изкаже подозрения за малтретиране на дете, да му окажем пълно съдействие за предприемане на подходящи действия за закрила на детето.

Чл.25. Когато ни станат известни действия или ситуации, които заплашват здравето и сигурността, ние имаме моралната и законова отговорност да информираме органите по закрила на детето.

УЧЕНИЦИТЕ

1. Училищната общност е като семейство, в което всички членове се отнасят помежду си с уважение.
2. Личната отговорност на ученика означава:
   - Да се учи колкото може по-добре;
   - По време на учебните часове мястото на ученика е в клас;
   - Да не решава конфликтите в училище с агресия;
   - Да спазва правилника за поведение в училище;
   - Да иска съвети от учители и родители, когато се налага;
   - Да уважава различните мнения;
   - Да оказва помощ на нуждаещите се;
   - Да изисква информация по всички интересуващи го въпроси.
3. Право на ученика е да бъде зачитано мнението му и да бъде уважавано достойнството му.
4. Право на ученика е и да участва в ученически общности и групи по интереси.
5. Основна грижа на ученика е личното му развитие и успех, който се гарантира от благоприятния климат на сигурност в училище. Затова ученикът трябва да се стреми към добронамерени и приятелски отношения със съучениците си.
6. Основните правила за приятелски отношения между учениците са:
   - Да не употребяват нецензурни изрази;
   - Да не сплетничат един за друг, включително и в интернет;
   - Да не си подсказват.

РОДИТЕЛИТЕ

1. Родителите помагат според възможностите си за да се утвърди трайно авторитетът на училището.
2. Основни задължения на родителя /настойника/ са:
   - да проявява постоянни грижи за доброто образование на своето дете;
   - да следи и насърчава неговите успехи;
   - да го съветва и осигурява всички възможности за творческото му развитие;
   - съдейства за самостоятелното критично мислене на детето;
   - съобразява се с индивидуалните потребности и желания на детето.
3. Семейството трябва да дава пример за разбирателство и добри отношения.
4. Задължение на родителя /настойника/ е да се интересува от мнението на учителите и да се съобразява с тях.
5. Родителят трябва да упражнява контрол и да налага своя авторитет без насилие като зачита детето и спазва основните му права.
6. Родителят възпитава детето чрез личния си пример в дух на уважение, толерантност, инициативност и свободолюбие.
7. Родителят трябва да се стреми да решава конфликтите между поколенията спокойно и в контакт с всички членове на училищната общност.

8. Родителят подготвя детето за живота и има една основна морална задача – да създава ценности и да ги предава на следващите поколения.

Раздел III

Морални отговорности към семейството

Чл.26. Наша отговорност е да подпомогнем семейството при отглеждането и възпитанието на децата.

Чл.27. Да зачитаме достойнството на всяко семейство и неговата култура, обичаи, език и убеждения.

Чл.28. Да уважаваме ценностите на семейството при отглеждане и възпитание на децата и правото му да вземе решение за своите деца.

Чл.29. Да информираме семейството за всички решения, отнасящи се да детето, и когато е подходящо, да го включваме във вземането на такива решения.

Чл.30. Да зачитаме правото на семейството да бъде информирано за начина, по който работим с детето.

Чл.31. Да информираме родителите за изследователските проекти, включващи техните деца и да се стремим да им даваме възможност да упражняват правото си да откажат участието, без да изпитват чувство за вина. Да не позволяваме и да не участваме в изследвания, които по някакъв начин могат да застрашат здравето, образованието, развитието или благополучието на детето.

Чл.32. Да не използваме нашите отношения със семейството за лично облагодетелстване. Да не влизаме в отношения с членовете на семейството, които могат да навредят на ефективността на работата ни с детето.

Чл.33. Да осигуряваме конфиденциалност на информацията и да зачитаме правото на семейството на личен живот с изключение на случаите на малтретиране и лоша грижа. Това не важи в случаите, когато имаме основания да считаме, че благополучието на детето е в риск.

Чл.34. Ангажираме се с разработването на правила за опазване поверителността на информацията, които да бъдат достъпни и задължителни за целия персонал и семействата. Разкриването на поверителна информация за детето може да стане само с разрешение на семейството. Това не важи в случаите на малтретиране и лоша грижа.

Чл.35. В случаите, когато има конфликт между членовете на семейството, ще работим открито, споделяйки наблюденията си за детето, за да помогнем на всички включени страни да вземат информирано решение, като стриктно ще се въздържаме от вземане страна в конфликта.

Раздел IV

Морални отговорности към членовете на колектива.

Чл.36. Да се изграждат и поддържат отношения на уважение, сътрудничество и колегиалност. Недопустимо е обсъждането и разгласяване на лична информация.

Чл.37. Да се обменя информация и ресурси, които имат отношение към благополучието и закрилата на правата на детето.

Чл.38. Да работим за утвърждаване собствения и на колегите си авторитет, като се въздържаме от действия, които биха уронили престижа на професията и да проявяваме нетърпимост към подобни действия.

Чл.39. Когато противоречията между колеги не могат да бъдат разрешени от самите тях, те търсят съдействието на директора.

Чл.40. В своята дейност служителите се отнасят с уважение към колегите си от други учебни заведения в България и чужбина и осъществяват партньорство с тях, добронамерено и коректно.

Раздел V

Морални отговорности към обществото

Чл.41. Да предоставяме висококачествени програми и услуги. Няма да предлагаме услуги, за които не притежаваме компетентност, квалификация, правоспособност и ресурси.

Чл.42. Да работим за създаване на сигурна обществена среда, в която детето да получава адекватни здравни грижи, храна, подслон, възпитание и да живее без насилие.

Чл.43. Да работим за подобряване на сътрудничеството между организациите както и за интердисциплинарното взаимодействие между професиите, които имат отношение към благополучието на децата и семейството.

Чл.44. Да съдействаме за повишаване степента на разбиране на децата и техните нужди от обществото.

Чл.45. Да работим за подкрепа на законите и политиките, които подпомагат благополучието на децата и семействата им и да се противопоставяме на тези, които го нарушават.

Чл.46. При нарушения на някои от постановките да се докладва при спазване на следните правила:

- да се изготви доклад до директора от пострадалото лице;
- да се проведе разговор между засегнатите страни до изясняване на проблема;
- да се предприемат действия за преодоляване на проблема.

Раздел VI

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С ДСП, ОБЩИНА ХИТРИНО, РУО – ШУМЕН, МОН И ДР. ИНСТИТУЦИИ

Чл.47. (1) Служителите подпомагат органите на държавната и местната власт с висок професионализъм, безпристрастност и активност при разработването и провеждането на държавната политика, както и при изпълнението на взетите решения и осъществяването на неговите правомощия.

(2) Когато прави предложения пред органите на държавна и местна власт, служителят предоставя цялата информация, отнасяща се до вземането на конкретно решение.

(3) Отговаря на поставените въпроси съобразно функциите, които изпълнява, като при необходимост пренасочва въпросите към друг служител, притежаващ съответната компетентност.

Чл.48. Служителите предоставят исканата информация от органите на държавна и местна власт бързо, точно и коректно, освен ако изрично не е посочено друго в

нормативен акт, засягащо поверителна информация. В тези случаи се иска разрешение от директора на училището

Чл.49. Служителите активно съдействат за осъществяване на партньорски отношения с органите на държавната и местна власт.

Раздел VII
КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Чл.50. Конфликт на интереси възниква, когато служителят има личен интерес, който му влияе до толкова, че пречи на безпристрастното и обективно вземане на решения.

(1) Служителят трябва да избягва всякакви ситуации, които могат да доведат до конфликт на интереси. При появяването на такъв конфликт той е длъжен да информира веднага ръководителя си.

(2) В едномесечен срок от началото на всяка учебна година учителите подават писмена декларация пред директора на училището относно обстоятелството дали през предходната учебна година са предоставяли образователни услуги срещу заплащане на ученици, на които преподават, както и относно липсата на конфликт на интереси.

(3) Служителят не може да използва служебното си положение за лично и на семейството си облагодетелстване, давайки платени уроци чрез принуда.

(4) В случай на вече възникнал конфликт на интереси и само съобразно с нарежданията на директора, служителят може да се оттегли от служебните си задължения, които са причина за възникването на конфликта.

Раздел VIII
ПРОФЕСИОНАЛНО ПОВЕДЕНИЕ

Чл. 51. (1) Служителят е длъжен да спазва служебната йерархия и стриктно да изпълнява актовете и заповедите на ръководните органи.

(2) Служителят не е длъжен да изпълни нареждане, което засяга неговите права, правата на неговата съпруга или съпруг, роднини по права линия без ограничения, по съребрена линия до четвърта степен и по сватовство до втора степен включително. В този случай той е длъжен незабавно да уведоми органа, от когото е получил нареждането.

Чл.52. Служителят не трябва да изразява лични мнения по начин, който може да бъде тълкуван като официална позиция на СУ "Д-р Петър Берон".

Чл.53. Служителят не трябва да иска, приема или разпределя подаръци, дарения, хонорари, услуги или други облаги за себе си или семейството си, за близки или колеги, които могат да окажат влияние върху изпълнението на служебните му задължения, или да бъдат възнаграждение за това.

Чл.54. Служителят не трябва да позволява да бъде поставян или да изглежда поставен в положение на зависимост от когото и да било. Той също не трябва да върши работата си по начин, допускащ влияние от друг.

Чл.55. (1) Служителят опазва повереното му имущество с грижата на добър стопанин и не допуска използването му за лични цели и облаги.

(2) Информира своевременно директора за загубата или повреждането на повереното му имущество.

Чл.56. Служителят в изпълнение на заеманата длъжност, трябва да осигури ефективно, компетентно и икономично използване на собствеността, средствата, услугите и финансовите източници, които са му поверени. Те не трябва да бъдат използвани за лични цели или да бъдат предоставяни на трети лица, освен ако е изрично предвидено.

Чл.57. Служителят трябва да извършва необходимите действия за защита на сигурността и поверителността на информацията, за която е отговорен или му е известна. Използва данните и документите в училището единствено по повод изпълнение на служебните му задължения при спазване правилата за защита на информацията.

Раздел IX
ЛИЧНО ПОВЕДЕНИЕ

Чл. 58. (1) При изпълнение на служебните си задължения и в обществения си живот служителите следват поведение, което не уронва престижа на училището.

(2) Служителите не допускат на работното си място поведение, несъвместимо с добрите нрави.

(3) Служителите се стремят да избягват в поведението си конфликтни ситуации, а при възникването им полагат усилия да ги преустановят, запазвайки спокойствие и контрол над поведението си.

(4) Служителите спазват благоприличието и деловия вид в облеклото, съответстващи на служебното положение и на институцията, която представляват.

Чл.59. Служителят не може да участва в скандални прояви, с които би могъл да накърни личното пространство на колегите си и престижа на училището.

Чл.60. Служителят поставя пред своя ръководител открито и честно проблемите, с които се сблъсква в процеса на работата.

Чл.61. Служителят противодейства на корупционни прояви и на други неправомерни действия в училището.

Чл.62. Служителят не може да упражнява дейности, посочени в законодателството като несъвместими с неговите задължения и отговорности, както и да получава доходи от такива дейности.

Чл.63. При осъществяването на действия, несъвместими с поведението по този кодекс, служителят следва да подаде молба за прекратяване на трудовите правоотношения.

Раздел X
КОМИСИЯ ПО ЕТИКА

Чл.64. (1) За спазването на Етичния кодекс и разрешаване на възникнали с приложението му казуси се създава Комисия по етика.

(2) Членовете се избират от Общото събрание за срок от три години.

(3) Комисията по етика се избира на заседание на ПС.

Чл.65. Комисията по етика разглежда жалби, свързани със спазването на този кодекс и дава задължителни тълкувания на Етичния кодекс.

Чл.66. Всеки заинтересован член може да внесе жалба в Комисията по етика.
Чл.67. (1) Комисията по етика разглежда постъпилите жалби, изготвя и представя на директора мотивирано становище, след което се произнася, но не по-късно от две седмици след постъпване на жалбата.
(2) Непроизнасянето в срок се смята за мълчалив отказ за налагане на санкция.
Чл.68. Комисията по етика е длъжна веднъж годишно да отчита дейността си пред Общото събрание.

Раздел XI
ПРЕДХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1 При неспазване нормите на поведение в този кодекс служителите носят дисциплинарна отговорност съгласно Кодекса на труда.
§2 Контролът за спазване на нормите на настоящият Етичен кодекс се осъществява от Комисията по етика.
§3 Неразделна част от настоящия кодекс е процедурата за докладване на нарушения на Етичния кодекс и за предприемане на последващи мерки.
§4 При първоначално назначаване на длъжност в учебното заведение непосредственият ръководител е длъжен да запознае новоназначения служител с разпоредбите на този кодекс в тридневен срок от постъпването му на работа.
§5 Задължението за детайлно познаване и спазване на настоящите текстове се регламентира в длъжностните характеристики на всички учители и служители в училището.

Настоящият етичен кодекс се актуализира в началото на всяка учебна година.

Настоящият Етичен кодекс на училищната общност е разработен в съответствие с изискванията на чл.175 от ЗПУО и е обсъден и приет на заседание на педагогическия съвет /Протокол № 17/11.09.2023 г.

Училищният документ е приет от обществения съвет (протокол № 4 /07.09.2023 г.) и утвърден със Заповед на директора № 870 /14.09.2023 г.